

หลักการใช้อย่างทั่วไ

เนื่องจากยามีทั้งประโยชน์และโทษ ถ้าใช้ไม่ถูกต้อง อาจจะทำให้ผลในการรักษาโรคไม่ดี หรืออาจจะก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ได้ จึงขอสรุปหลักการใช้อย่างพอให้เข้าใจได้ดังนี้

หลักทั่วไปและข้อปฏิบัติในการใช้ยา

1. ใช้ให้ถูกโรค เช่นท้องเสียต้องกินยาแก้ท้องเสีย
2. ใช้ให้ถูกคน เช่นยาสำหรับนายสมหมาย ก็ให้ใช้กับนายสมหมายเท่านั้น ไม่ควรใช้กับคนอื่นโดยเพียงสังเกตว่า มีอาการเดียวกัน
3. ใช้ให้ถูกขนาดและระยะเวลาในการรักษา ไม่ควรกินยาเป็นสองเท่าตามที่สั่ง เนื่องจากจะก่อให้เกิดพิษของยาได้
4. หมั่นศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโรคที่พบบ่อย หรือใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน
5. ต้องรู้รายละเอียดกับผู้ใช้ยา เช่น อายุ น้ำหนัก ประวัติการแพ้ยา มีครรภ์หรือให้นมบุตรหรือไม่ โรคประจำตัวอื่นๆ
6. ถ้าไม่มั่นใจในการใช้ยาให้ปรึกษาเภสัชกรใกล้บ้านท่าน เช่นร้านขายยา โรงพยาบาล หรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

อันตรายจากการใช้ยา

ปกติยาจะมีทั้งคุณและโทษจะนั้นก่อนใช้ยาควรที่จะทราบรายละเอียดของตัวยาแต่ละชนิดที่จะใช้ อันตรายของยามีสาเหตุมาจาก

1. การใช้ยาเกินขนาด (Overdosage toxicity) เช่น กินยาแก้ปวด Paracetamol มากจะทำให้ตับวายได้ ปกติไม่ควรกินยานี้ติดต่อกันเกิน 5 วัน
2. ผลข้างเคียงของยา (Side effect) เป็นผลเสียของยาที่เราไม่ต้องการ เช่น Tetracycline ทำให้เด็กฟันเหลืองถาวร ยาแก้แพ้ ทำให้หิว
3. การแพ้ยา (Drug allergy) มีอาการได้ตั้งแต่เป็นน้อย: ผื่นคัน หนึ่งตาบวม ปานกลาง: ใจสั่น แน่นหน้าอก หอบ มาก: เป็นลม Shock, หนึ่งลอคไปทั้งตัว ยาที่แพ้ได้บ่อยๆ เช่น ยาปฏิชีวนะ กลุ่มเพนิซิลิน ยาต้านจุลชีพ กลุ่ม Sulfonamide

ประเภทของยา

ยาสามัญประจำบ้าน เป็นยาที่ได้รับการพิจารณาแล้วว่าปลอดภัย โอกาสเป็นอันตรายต่อสุขภาพมีน้อย ให้อาหารจำหน่ายได้โดยทั่วไป และผู้ซื้อสามารถตัดสินใจซื้อด้วยตนเองตามอาการเจ็บป่วย แต่ยาที่เป็นยาสามัญประจำบ้านได้นั้นต้องเป็นตำรับยา สรรพคุณ ขนาด วิธีใช้ คำเตือนการเก็บรักษา และขนาดบรรจุตามที่กำหนด

ยาอันตราย เป็นยาที่ต้องขายเฉพาะในร้านขายยาแผนปัจจุบันภายใต้การควบคุมของ **ยาควบคุมพิเศษ** เป็นยาที่จ่ายได้เมื่อมีการนำใบสั่งยามาซื้อยา กลุ่มนี้เป็นยาที่มีความเป็นพิษภัยสูงหรืออาจก่ออันตรายต่อสุขภาพได้ง่าย จึงเป็นยาที่ถูกจำกัดการใช้

ใช้ยาอย่างไรให้ปลอดภัย

แม้ว่ายาคจะสามารถใช้รักษาให้หายป่วย และทำให้ร่างกายรู้สึกดีขึ้นได้ แต่สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักไว้เสมอก็คือยาทุกชนิดล้วนแล้ว แต่มีอันตรายเช่นเดียวกับที่มีคุณประโยชน์ดังนั้นก่อนใช้ยา ควรพิจารณาให้รอบคอบก่อนใช้ทุกครั้ง

1. คุยกับแพทย์ เภสัชกร หรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อบอกรายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่านเองให้มากที่สุด
2. ทำความรู้จักยาที่ใช้ให้มากที่สุด
3. อ่านฉลากและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
4. หลีกเลี่ยงปฏิกิริยาระหว่างกันของยา
5. ตรวจสอบผลของยาที่จะเกิดขึ้นและอาการข้างเคียงจากการใช้ยา

๓๔

ยาผิดกฎหมาย   อันตราย

ถึงชีวิต   อย่าคิดลองเสี่ยง

๗๘

จัดทำโดย

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เทศบาลตำบลเขื่อนบางลาง

#####